

امام رضا (ع)

به روایت اهل سنت
بر اساس منابع اهل تسنن

نامیق صفی زاده
(بوره کھیلی)

www.ketab.ir

سرشناسه	: صفی زاده، نامیق، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: امام رضا(ع) به روایت اهل سنت / نامیق صفی زاده (بوره‌کاهی)
مشخصات نشر	: تهران: بوره‌کاهی ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۶۱ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۷۸۴۹-۸۸-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع	: : علی بن موسی (ع)، امام هشتم، ۱۵۳-۲۰۳ هـ.ق. احادیث اهل سنت.
رده‌بندی خنک	: ۱۳۸۸ الف ۷ ص ۷/۲ BP۴۷
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۸۳۷۸۵۵

امام رضا(ع) - به روایت اهل سنت

نویسنده: نامیق صفی زاده (بوره‌کاهی)

ناشر: سازمان انتشارات بوره‌کاهی

حروفچین: واحد تایپ سازمان انتشارات

لیتوگرافی: تارنگ

چاپ: منصور

تیراژ: ۳۰۰۰

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۸۸

ISBN: 978-964-7849-88-3

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۸۴۹-۸۸-۳

۱۵۸۷۵-۳۱۷۱

تهران: صندوق پستی -

Info @ Bourakaly. Com

پست الکترونیکی

.....	به جای مقدمه	۹
.....	خطاریه	۱۰
.....	عقاید و باور مذهبی ایرانیان بعد از ظهور اسلام	۱۳
.....	قلمرو مذاهب در سده ی چهارم هجری	۲۱
.....	موقعیت خاص قم برای شیعیان	۵۰
.....	پایه گذاری مذهب شیعه در کشوری سنی مذهب	۵۱
.....	ملیت و مذهب شیعه	۵۲
.....	شیخ مجدالدین شیرازی	۷۲
.....	سلطان خدا بنده و علامه حلی	۷۳
.....	کوشش برای رسمیت دادن به مذهب تشیع در ایران	۷۳
.....	آخرین ملاقات ابن بطوطه با قاضی مجدالدین شیرازی	۷۵
.....	شاه شیخ ابواسحق	۷۵
.....	تبار گردی شیخ شیخ صفی الدین اردبیلی	۷۸
.....	کیش شیخ صفی الدین اردبیلی	۷۸
.....	کیش های ایران در زمان شیخ صفی	۸۰
.....	کیش شیخ صفی	۸۱
.....	در زمان شیخ جای «تقیه» نمی بوده؟	۸۳
.....	بازماندگان شیخ کی شیعی شده اند؟	۸۴
.....	سنی گری از ایران چگونه برانداخته شد؟	۸۵
.....	عباسیان	۸۷
.....	فرجام خلفای عباسی	۱۲۲
.....	امام رضا(ع)	۱۲۵
.....	اوضاع اجتماعی	۱۲۷
.....	مهاجرت	۱۲۷
.....	قافله	۱۲۹
.....	از حجاز تا خراسان	۱۲۹

۱۳۰	امام رضا در نیشابور
۱۳۱	ورود امام رضا به مرو
۱۳۱	پیشنهاد خلافت به امام رضا(ع)
۱۳۲	قبول ولایتعهدی
۱۳۴	ولایتعهدی امام رضا(ع)
۱۳۴	نماز عید فطر
۱۳۵	اعتراف مأمون به امامت رضا(ع)
۱۳۶	قصد مأمون
۱۳۶	علل پیشنهاد خلافت به امام
۱۳۷	قبول ولایتعهدی
۱۳۸	علی بن موسی الرضا(ع)
۱۴۲	مناقب امام رضا(ع)
۱۴۴	قصه مأمون و امام رضا (رض) و وفات او
۱۴۸	امام هشتم علی بن موسی الرضا(ع)
۱۴۹	در بیان بعضی از فضایل و کمالات آن امام
۱۵۳	ذکر بیعت مأمون با امام رضا(ع)
۱۵۹	اولاد امام ابوالحسن علی بن موسی الرضا(ع)
۱۶۰	ولایتعهدی علی الرضا و بیعت با ابراهیم المهدی
۱۶۳	آمدن مأمون به عراق
۱۶۵	وفات علی الرضا
۱۶۸	سخن از ولیعهدی حضرت رضا و سبب آن
۱۶۹	سخنی از سبب درگذشت علی بن موسی
۱۷۰	بیعت جانشینی برای علی بن موسی(ع)
۱۷۱	رحلت علی بن موسی الرضا(ع)
۱۷۷	مذاهب در دوره مأمون
۱۷۸	المأمون به روایت تاریخی
۱۷۹	خبر بوسرایا و علوی که به کوفه خروج کردند
۱۸۳	خبر مقتل هرثمه
۱۸۴	حوادث بغداد و اضطراب مردم بر حسن بن سهل

۱۸۸	ابراهیم بن المهدی و خلافت او به بغداد
۱۹۳	وفات مأمون و صفت و پادشاهی او
۱۹۴	فتنه‌یی میان امین و مأمون
۱۹۶	بیرون آمدن پسر ماهان برای مقابله با طاهر
۱۹۸	رفتن عبدالرحمان بن جبلة به جنگ طاهر
۱۹۸	برافراشتن مقام فضل بن سهل
۱۹۹	ظهور سفیانی
۲۰۰	حرکت لشکرها به سوی طاهر
۲۰۱	عبدالملک بن صالح و مرگ او
۲۰۱	خلع امین و بازگشت او، یار دیگر به خلافت
۲۰۲	استیلای طاهر بر بلاد
۲۰۳	بیعت حجاز با مأمون
۲۰۴	محاصره‌ی بغداد و استیلای طاهر
۲۱۰	ظهور ابن طباطبایا علوی
۲۱۳	بیعت با محمد بن جعفر در مکه
۲۱۵	کشته شدن هرثمه
۲۱۶	شورش بغداد علیه حسن بن سهل
۲۱۸	ایام مأمون
۲۲۷	سخنی از سپید پوشی برادر ابوالمهدی
۲۳۰	چیرگی ابراهیم بن مهدی بر سهل بن سلامه
۲۳۲	سخن از روان شدن مأمون به سوی عراق
۲۳۶	خلافت مأمون
۲۳۷	سرگذشت مأمون
۲۶۵	انگیزه‌ی بیعت برای ابراهیم بن مهدی
۲۶۵	گشایش کوهستانی‌ها طبرستان و دیلم
۲۶۵	فرمانروایی زیاده الله بن ابراهیم بن اغلب بر افریقیه
۲۷۰	گشوده شدن جزیره‌ی صقلیه به دست زیاده الله
۲۷۵	بیعت ابراهیم بن مهدی
۲۷۸	پیروزی بر سهل بن سلامه

۲۷۹	رفتن مأمون به عراق و کشته ذوالریاستین
۲۸۲	مأمون در مرو و آشوب در عراق و عربستان
۲۸۴	تعیین امام رضا به ولیعهدی و آشوب در بغداد
۲۸۶	ورود به بغداد
۲۸۷	تعیین طاهر به نیابت سلطنت مشرق
۲۸۸	عروسی بوران
۲۸۹	بابک منک کلویه عقاید
۲۹۰	جنگ با روم شرقی
۲۹۰	مرگ مأمون و فضایل او
۲۹۱	تمدن و تهذیب
۲۹۲	شورای دولتی مأمون
۲۹۳	سطور عقلی و ترقیات فکری در دوره‌ی مأمون
۲۹۴	مذهب اعتزال
۲۹۴	اصول معتزله
۲۹۵	راسیونالیزم در دین اسلام
۲۹۶	علوم و ادبیات
۲۹۸	خدمت به زبان فارسی
۲۹۸	مجمع علمی
۲۹۹	خلافت عبدالله مأمون
۳۰۰	چگونگی نقل دولت از بنی عباس به فرزندان علی (ع)
۳۰۴	خروج محمد بن جعفر الصادق (ع)
۳۰۵	خروج ابوالسرایا و مرگ مأمون
۳۰۵	شرح چگونگی وزارت در زمان مأمون
۳۰۶	وزارت ذوالریاستین فضل بن سهل
۳۰۷	وزارت حسن بن سهل
۳۱۰	وزارت احمد بن ابی خالد احول
۳۱۳	وزارت ابوعباد ثابت بن یحیی بن یسار رازی
۳۱۴	وزارت ابوعبدالله محمد بن یزداد بن سويد
۳۱۶	معتزله

۳۲۴	 مناطق سنّی
۳۴۵	 امام رضا(ع) و صوفیان
۳۴۶	 معروف کرخی و صوفیان
۳۵۱	 مولانا خالد نقشبندی شهرزوری - امام رضا(ع)
۳۵۴	 مدح و ثنای امام حسین(ع)
۳۵۵	 آستان قدس رضوی
۳۵۶	 کتیبه‌های آستانه‌ی مقدس رضوی

به جای مقدمه

آنچه مسلم می‌نماید به روایت تاریخی در دوره‌ی ورود امام رضا(ع) به خراسان، اکثر اهالی ایران از پیروان زردشت و اهل سنت و شافعی و معدودی شیعه بوده‌اند. این مقوله در باره‌ی سکنه‌ی جغرافیایی امپراتوری اسلامی نیز صدق می‌نماید.

هم اکنون در کُردستان که اکثریت مردم آن در درون و برون مرزها شافعی مذهب‌اند، بسیاری از مردم رضا نام دارند و عشق به امام رضا(ع) در جان و تن مردم ساری و جاری است. می‌گویند آهوان خراسانی خود را در پناه امام قرار داده و ایشان ضمانت‌شان را عهده‌دار بوده است. امامان(ع) به جهان بشریت تعلق دارند. بارگاه ملکوتی امامان به روی پیروان کلیه‌ی ادیان، مذاهب و فرقه‌ها باز است. به تعبیر مولوی:

«ما برای وصل کردن آمدیم
نی برای فصل کردن آمدیم.»

آستان مقدس امام رضا(ع) پذیرای امیر تیمورگورکانی پادشاه بزرگ تیموریان که از پیروان اهل سنت به شمار آمده بود و این امیر بخشی از غنایم جنگی را وقف این مرقد و بارگاه کرده است. نادرشاه افشار که پیرو مذهب شافعی بوده، نیمی از غنایم و جواهرات هندوستان را وقف بارگاه ملکوتی امام رضا(ع) فرموده‌اند. امام رضا(ع) پیشوای تمام فرقه‌های اسلامی و ادیان توحیدی و جهان بشریت است.

تهران - نامیق صفی‌زاده (بوره‌ک‌بی)

اخطاریه !

به روایت تاریخی در سده‌ی دوم هجری و در زمان حضور امام رضا(ع) در طوس، سکنه‌ی ایران و خراسان غالباً زردشتی و شماری شافعی و حنفی و اندکی نیز پیرو مذهب شیعه بوده‌اند. مأمون عباسی و کارگزاران عرب و ایرانی او مذهب اعتزالی داشته‌اند. در دوره‌ی زعامت مأمون اهالی ایران و خراسان مجوسی بودند و تعدادی اندک به مذهب حنفی و شافعی گرویده بودند.

عباسیان عده‌ی از ایرانیان مجوسی را جذب دربار خلافت کردند و آنان بعد از اخذ وزارت اسلام آوردند. عده‌ی از خوارج در ایران حضور داشتند و نهضت اعتزالی و شعوبیه ملی‌گرایان ایران را جذب کرده بود. عده‌ی اندک از اعراب شیعه روانه‌ی ایران شده بودند تا در خفا به تبلیغ راه و روش خویش پردازند. امام رضا(ع) به تعبیر رسول‌الله (ص) ایرانیان را عالمان دانشمندی می‌دانست که اگر علم در ثریا باشد آن را به کف می‌آورند. ایرانیان همانند اهل بیت رسول‌الله(ص) زیر بار ستم ملی، فرهنگی و اجتماعی قرار داشتند. رسالت رسول‌الله(ص) اعلام مساوات و عدالت اجتماعی بود.

منحنی تاریخ، امام رضا(ع) را در قلب ایرانیان مجوسی قرارداد و آرام آرام مردم ایران با درک حقایق دینی راه رسول مکرم اسلام(ص) و اهل بیت او و قرآن و سُنّت را از خلفای جابر جدا ساختند و آرامگاه امام رضا(ع) زیارتگاه اقوام و قبیله‌های ایرانی گردید.

مسلمانان شافعی به تبعیت از امام ادریس شافعی قریشی که علاقه‌ی مفروطی به امیرالمؤمنین علی(ع) داشت، به اهل بیت رسول‌الله(ص) و امام رضا(ع) عشق می‌ورزیدند.

دواوین منظوم گردی که غالباً به گویش اورامی کهن سروده شده‌اند دریایی از ابیات در مدح منزلت امامان دیده که در اوج طراوت و زیبایی سروده شده‌اند. برابر این ابیات، شافعی مذهبیان کُرد لااقل از سده‌ی پنجم هجری علاقه‌ی مفروطی به اهل بیت رسول‌الله(ص) داشته‌اند.

مأمون و دربار عباسی با تمامی مسلمانان از هر فرقه و گروهی مخالفت ورزیده‌اند. امام اعظم ابوحنیفه به علت مخالفت با تز عباسیان و راه و روش آنان در برابر دین خدا شکنجه و زندانی گردید و منصور عباسی بزرگ‌ترین جفاها را در حق او روا داشت. امام احمد حنبل به دلیل مخالفت با مکتب اعتزال و خلق قرآن شکنجه و زندانی گردید و با شکنجه‌ی فراوان به شهادت رسید.

به روایت اوراق تاریخی در تشییع جنازه‌ی امام احمدحنبلی صدها هزار انسان شیفته شرکت جستند.

در میان خلفای اموی و عباسی، بر خلاف تبلیغات شدید دستگاه ناسیونالیزم عرب، جانی‌ترین خلیفه، مأمون عباسی بوده که کارهای خلاف او روی سیاه یزید بن معاویه را در دادگاه تاریخ سپید کرده است. مأمون با دعوت امام رضا(ع) به روایت مورخان سی و سه هزار نفر از علویان (فرزندان علی) را به ایران و خراسان دعوت کرد که غالب آنان در جغرافیای ایران پراکنده و یا به شهادت رسیدند. مقبره‌های امامزادگان فاطمه‌ی معصوم در قم، یاسر و ناصر در طرته، شاهچراغ در شیراز، جعفر در سه راهی سلفچگان - قم به عنوان مشاهیر آنان نمونه‌ی بارزی از این جفاست. به روایت سازمان اوقاف و امور خیریه در ایران مرقد سی هزار امامزاده وجود دارد که یقیناً این آمار از فاجعه‌ی تبعید و شهادت امامزادگان در دوره‌ی مأمون حکایت دارد و با تأسف تاریخ در این باره ساکت است.

مأمون با این حرکت سیاسی و به بهانه‌ی ولایتعهدی امام رضا(ع) سیل انبوه امامزادگان را به ایران سرازیر کرد و مشاهیر آنان را به شهادت رسانید و مابقی در نقاط ایران پراکنده گشتند و مردم میهمان‌نواز ایران کلبه‌ها و دل‌های خود را به آنان دادند و از راه و روش آنان بهره بُردند و بعد از وفات مرقد‌های آنان کعبه‌ی آمل و آرزوهای ایرانیان گشت.

«و همه‌ی علویان عالم را نسب بدین فرزندان باز شود، و این جماعت آن‌اند که اهل شیعت و علویان ایشان را سید عشیرت و امام اهل بیت پیغامبر علیه‌السلام شمرند، و از فرزندان ایشان بسیاری متفرق شدند در بلاد اسلام و به هر شهر و جایگاه ایشان را نسل پیوست.»^۱ در خطه‌ی کُردستان از کرمانشاهان، ایلام، کُردستان و آذربایجان مرقد صدها امامزاده وجود دارد که شجره‌ی آنان حسینی و به رسول‌الله(ص) می‌پیوندد.

این امامزادگان با الفاظی چون بابا همچون، باباشیخ احمد باغچوب، بابا سیدابراهیم صلوات‌آباد و سلطان همچون سلطان اسحاق یارسان و پیر همانند پیرمحمد و پیر محمود و صوفی به گونه‌ی صوفی مصطفی پارسانیان نامیده شده‌اند. سادات عظیم‌الشان کُردستان مروّجان مذهب شافعی بوده‌اند. شجره‌نامه‌های همه‌ی آنان موجود است و پیوستگی تبار آنان محرز است.

۱. نک: مجمل التواریخ و القصص، تصحیح ملک الشعراء بهار، تهران ۱۳۱۷، کلاله‌ی خاور، رویه ۵۸.

امروزه گفتار حق در جامعه شاید موافق ذهن برخی از آدمیان نباشد. وظیفه‌ی محقق تحقیق است و تعصب در این باره جایگاهی ندارد.

کُردستانیان از دیرباز شیفته‌ی امام رضا(ع) بوده‌اند و نام مبارک رضا در کوی و برزن کُردستان جاری و ساری است و یکی از آنان فرزند نگارنده رضا صفی‌زاده می‌باشد. از دوره‌ی کودکی قصیده‌ی معروف مولانا خالد نقشبندی شهرزوری، قطب بزرگ سلسله‌ی نقشبند و عالم بزرگ شافعی آویزه‌ی گوشم است:

این بارگاه کیست کز عرش عظیم برتر است

و نور گنبدش همه عالم منور است

حضور تاریخی امام رضا(س) باعث گرایش ایرانیان مجوسی، نصرانی و یهودی به دین اسلام گشت و حیات و مرگ او نقطه‌ی عطفی در اسلام آوردن ایرانیان عاجز از تهاجم تازیان و ظلم و ستم خلیفه‌گان عرب اموی و عباسیان و امیران جانی آنان گردید. سادات کُردستان شال و غمامه‌ی سبز بر تن دارند، و کُردستانیان خاندان پیامبر را با رنگ سبز می‌شناسند و این رنگ علامت پاکی و طراوت است. رنگ سیاه در میان کُردها نشانه‌ی عزاست. ادیبان و عارفان با سرگند به شال سبز تمناها را از معشوق طلب می‌کنند.